

23.11.2006 Tarihli ve 5557 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/1278)

(Not: Kanun, Başkanlıkça Anayasa ile Tarım, Orman ve Köyişleri komisyonlarına havale edilmiştir.)

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: B.01.0.KKB.01-18/A-12-2006-863

07/12/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24.11.2006 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-20374/51473 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nca 23.11.2006 gününde kabul edilen 5557 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" incelenmiştir.

Yasa'nın 6. maddesiyle 03.07.2005 günlü, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası'na eklenen geçici 3. maddede,

"11/10/2004 tarihinden önce, gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış bulunan arazilerin istenilen amaçla kullanımı için, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Bakanlığa başvurulması, hazırlanacak toprak koruma projesine uyulması ve tarım dışı kullanılan tarım arazilerinin her metre karesi için beş Yeni Türk Lirası ödenmesi şartıyla izin verilir.

Söz konusu arazi ve tesislerin istenilen amaçla kullanımı için çeşitli kurumlardan alınması gerekli ruhsat, izin gibi işlemler, Bakanlığa başvuru tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde tamamlanmaya kadar başvuru sahipleri faaliyetlerine devam ederler. Bu süreler içerisinde gerekli izinleri alamayanların üretim faaliyetleri ilgili idarelerce durdurulur.

Tarım arazisi vasfından çıkarılan araziler, ilgili kuruluşlarca başvuru sahibinin isteği doğrultusunda vasfını değiştirir",

düzenlemesine yer verilmiştir.

Geçici maddenin,

- Birinci fıkrasında, 11.10.2004 gününden önce, gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçla kullanıma açılan arazilerin, istenilen amaçla kullanılması için gerekli düzenleme yapılmakta,

- İkinci fıkrasında da, söz konusu arazi ve tesislerin 2 yıl süresince, ruhsat ve izin alınmadan istenilen amaçla kullanılmasının sürdürülmesine olanak sağlanmakta, gerekli ruhsat ve izinlerin alınması için 2 yıl süre tanınmakta, bu süre içinde gerekli izni alamayanların üretim etkinliklerinin durdurulacağı belirtilmektedir.

Geçici maddeyle, özellikle bir yabancı şirket ya da varsa belirli şirketlere ilişkin, tarım arazilerinde kurulu kimi sanayi tesislerine, izin, onay ve ruhsatlarının yargı kararıyla iptal edilip edilmediğine bakılmaksızın üretim etkinliklerini sürdürme olanağı getirilmektedir.

Böylece, izin, onay ya da ruhsatı yargı kararı ile iptal edilerek hukuksal dayanaktan yoksun kalan sanayi tesislerine yasal geçerlilik tanınıp yargı kararları etkisiz kılınmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin, Başlangıç bölümünde belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir.

Hukuk devleti, tüm etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan devlettir. Anayasa'nın egemenliği ve bağıyıcılığı yanında yasakoyucunun uymak zorunda bulunduğu ilkeler ve evrensel hukuk kuralları vardır.

Evrensel hukuk ilkelerine göre, yasaların genel, soyut ve nesnel olması, kişiye özgü olmaması gerekmektedir. Yasaların bu ögelere uygun çıkarılması hukuk devleti olabilmenin koşullarındandır. Ayrıca, yasaların kamu yararı amacıyla çıkarılması da hukukun bilinen ilkesi gereğidir.

Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında da vurgulandığı gibi, yasaların genelliği ilkesi, özel, güncel ve geçici bir durumu gözetmeyen, belli bir kişiyi hedef almayan, aynı statüdeki herkesi kapsayan kuralların getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

İncelenen Yasa'nın, özellikle bir yabancı şirketin ya da varsa belirli şirketlerin tarım arazilerinde kurulu sanayi tesislerinin sorununu çözmek amacı taşıyan 6. maddesindeki düzenleme, yasaların genel, soyut ve nesnel olmasını gerektiren evrensel hukuk kurallarıyla ve Anayasa'nın hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ayrıca, Anayasa'nın,

- 11. maddesinde, Anayasa'nın yasama, yürütme ve yargı organlarını, yönetimi, diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu vurgulanmış,

- 138. maddesinde de, yasama ve yürütme organları ile yönetimin, yargı kararlarına uymak zorunda olduğu, bu organlar ile yönetimin, yargı kararlarını hiçbir biçimde değiştiremeyeceği, bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği kurala bağlanmıştır.

Bu kurallar, Anayasa'da hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsendiğini, Anayasa'nın ve yargı kararlarının bağıyıcılığının koruma altına alındığını göstermektedir.

Özellikle bir yabancı şirkete ya da belirli şirketlere ilişkin, izin ya da ruhsatı hukuka aykırı bulunarak yargı kararı ile iptal edilen tarım arazilerinde kurulu sanayi tesislerinin üretim etkinliklerini sürdürmelerine olanak sağlayan yasa kuralının, hukuk devleti, Anayasa'nın bağıyıcılığı ve üstünlüğü, yargı kararlarının bağıyıcılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı sonucuna varılmaktadır.

İncelenen Yasa'nın 6. maddesinde yer alan düzenlemeye "benzer" bir düzenlemenin, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası'nın geçici 1. maddesinde de yapıldığını belirtmek gerekir.

Ancak, 5403 sayılı Yasa'nın geçici 1. maddesinde, gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçla kullanıma açılmış tarım arazilerinin istenilen amaçla kullanılabilmeleri kimi biçimsel öğelerin yanında "tarımsal bütünlüğü bozmamaları" koşuluna bağlanmıştır. Oysa, incelenen Yasa'nın 6. maddesinde, bu "esaslı koşul"a yer verilmediği görülmektedir.

Tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış tarım arazilerinin "tarımsal bütünlüğü bozmamak" koşuluyla tarım dışı amaçla kullanılmalarında kamu yararı açısından önemli bir sakınca bulunmamasına karşılık, tarım arazilerinin "tarımsal bütünlük" aranmadan istenilen amaçlarla kullanılmasına izin verilmesi tarım topraklarının bir daha eski duruma getirilemeyecek ölçüde elden çıkarılması ya da nitelik değiştirmesi gibi sakıncalı sonuçlar yaratacaktır. Bu nedenle, incelenen Yasa kuralının kamu yararıyla da bağdaşmadığı açıktır.

Öte yandan, incelenen Yasa'nın 6. maddesiyle yapılan düzenlemelerle, hukuka aykırı bir etkinliğin 3 yıl süreyle koruma altına alınarak sürdürülmesi sağlanmaktadır.

Oysa, yasalara, ulusal çıkarlara ve kamu yararına aykırı olduğu yargı kararlarıyla hükme bağlanmış, hukuka aykırı bir etkinliğin, ilgili kamu yönetimlerinde hiç geciktirilmeden durdurulması hukuk devleti ilkesi ile Anayasa'nın 11. ve 138. maddeleri uyarınca zorunludur.

Ayrıca, Anayasa'nın 10. maddesinde, herkesin, ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğu, hiçbir kişi, aile, zümre ya da sınıfa ayrıcalık tanınamayacağı, Devlet organları ve yönetimin tüm işlemlerinde yasa önünde eşitlik ilkesine uygun davranmak zorunda bulunduğu belirtilmiştir.

İncelenmekte olan Yasa'nın 6. maddesiyle, bir yabancı şirket ya da belirli şirketlerin hukuka aykırı durumları ve etkinlikleri Yasa'nın güvencesi ve koruması altına alınmış olmaktadır ki, böyle bir düzenlemenin "ayrıcalık" tanıma niteliği taşıdığı ve Anayasa'nın 10. maddesine aykırı düştüğü kuşkusuzdur.

Yayımlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun görülmeyen 5557 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", 6. maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce bir kez daha görüşülmesi için, Anayasa'nın değişik 89 ve 104. maddeleri uyarınca ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet SEZER

Cumhurbaşkanı

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu*

Esas No: 1/1278

Karar No: 60

14/12/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisince görüşülerek kabul edilen ve onaylanmak üzere Cumhurbaşkanlığı Yüce Makamına sunulan 23/11/2006 tarihli ve 5557 sayılı “Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 6 ncı maddesi Sayın Cumhurbaşkanınca Anayasamızın 89 uncu ve 104 üncü maddeleri gereğince yayımlanması kısmen uygun bulunmayarak, bir defa daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiştir. Başkanlığınızca, 11/12/2006 tarihinde gerekçeli geri gönderme tezkeresi tali komisyon olarak Anayasa Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Anılan Kanun ile geri gönderme tezkeresi Komisyonumuzun 14/12/2006 tarihli 66 ncı toplantısında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilileri ile konuyla ilgili resmi kurum yetkililerinin ve sivil toplum örgütlerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Toplantıda öncelikle Tezkerе okunmuş, akabinde Tezkerе doğrultusunda ve İttüzüğün 35 inci maddesi uyarınca sadece 6 ncı madde üzerinde görüşme açılması kararı alınmıştır.

6 ncı madde üzerinde yapılan görüşmelerde şu hususlara dikkat çekilmiştir:

Tezkerede, 6 ncı maddenin Anayasamızın 10 uncu maddesine aykırılığı iddia olunmaktadır. Anayasamızın 10 uncu maddesi şu şekildedir: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

Kanunlar geniş normlardır, kanunlarla genel çerçeve belirlenir, genel çerçeve içerisine giren kişiler o kanunun ilgili maddesinden yararlanırlar. Mesela kanun bu haliyle değil de, sadece belli bir ilin arazilerini kapsar şekilde düzenlenmiş olsaydı ya da belli bir firmanın adı anılarak o firmaya yönelik olsaydı ya da sadece yabancı firmalar yararlanır denilseydi eşitliğe aykırılığı iddia edilebilirdi. 6 ncı maddenin birinci cümlesi “11/10/2004 tarihinden önce gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış bulunan arazilerin” denilerek bütün araziler kapsama alınmıştır. Dolayısıyla, bu açıdan maddenin Anayasamıza aykırı olduğu söylenemeyecektir.

Tezkerede, 6 ncı maddenin Anayasamızın 138 inci maddesine aykırılığı dile getirilmektedir. Anayasamızın 138 inci maddesi şu şekildedir: Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve Yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.”

Tezkerede “yargı kararlarını bertaraf etmek” anlamına gelen ifadeler kullanılmaktadır. 6 ncı maddede bir mahkeme kararının uygulanmayacağından ya da bir mahkeme kararına uyulmayacağından söz edilmemektedir. Bu yönden 6 ncı maddenin Anayasamızın 138 inci maddesine aykırılığında söz edilemeyecektir. Ayrıca çıkarılan bir kanunun mahkemelerde görölen davanın konularını kapsamayacağı sonucunu doğuracak bir hüküm Anayasamızda yer almamaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi mevcut sorunları çözen bir kurumdur.

Anayasamızın 7 nci maddesinde “Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.” hükmü yer almaktadır. Tek yetkili yasama organı, kanun çıkarma yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir ve bu yetki devredilmez bir yetkidir. Anayasamızın 87 nci maddesinde “Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak” hükmü yer almaktadır. 5557 sayılı Kanun kabul edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bu görev yerine getirilmiş ve ölkemizde yaklaşık 20.000 kişiyi ilgilendiren sorunun çözümü cihetine gidilmiştir.

Anayasamızın 104 üncü maddesinde, kanunları tekrar görüşmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek yetkisi Sayın Cumhurbaşkanına aittir hükmü yer almaktadır. Bir kanunun yeniden göröşölmek üzere geri gönderilmesi o Kanunun Anayasa’ya aykırılığı manasını taşımayacaktır. Cumhurbaşkanlığı makamının Anayasa’ya aykırılık iddiasının her zaman doğru olduğunun kabul edilmesi, Anayasa Mahkemesine gerek olmadığı sonucunu ortaya çıkaracaktır.

6 ncı maddede 11/10/2004 tarihinin baz alınmasının sebebi; baz alınan tarihten bir gün sonra, 12/10/2004 tarihinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yürürlüğe girmesidir. Yeni TCK’nın 184 üncü maddesinde “imar kirliliğine neden olma” şeklinde bir hüküm getirilerek madde kapsamına giren yerlerle ilgili ceza yaptırımını düzenlenmiş olmaktadır. Baz alınan tarihin yeni TCK’nın yürürlük tarihinden sonraki bir tarih olması durumunda aften söz edilebilecektir.

Yapılan görüşmelerin ardından, 5557 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin Anayasamıza aykırı olmadığı kanaatine varılmıştır. Bu sebeple 6 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Vahit Kiriřci</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>	<i>Adem Tatlı</i>
Adana	Aydın	Giresun
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Özcan</i>	<i>Mehmet Semerci</i>	<i>Mehmet Ali Suçin</i>
Antalya	Aydın	Batman
(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Kerim Özkan</i>	<i>Ali İhsan Merdanođlu</i>	<i>Mehmet Iřık</i>
Burdur	Diyarbakır	Giresun
(Muhalifim)		(Muhalifim)

Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Soylu</i>	<i>Abdullah Çetinkaya</i>	<i>Selahattin Dağ</i>
Hatay	Konya	Mardin
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Er</i>	<i>Fahrettin Üstün</i>	<i>Durdu Mehmet Kastal</i>
Mersin	Muğla	Osmaniye
	(Muhlifim, şerh ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Necatî Uzdil</i>	<i>Abdurrahman Müfit Yetkin</i>	<i>Mehmet Vedat Melik</i>
Osmaniye	Şanlıurfa	Şanlıurfa
(Muhlifim)		(Muhlifim)
Üye	Üye	Üye
<i>Zülfikar İzol</i>	<i>Ahmet Kambur</i>	<i>Maliki Ejder Arvas</i>
Şanlıurfa	Tekirdağ	Van

KARŞI OY YAZISI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 23.11.2006 gününde kabul edilen 5557 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda değişiklik yapılarak Cumhurbaşkanlığına sunulmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımız yasanın 6. maddesinin tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine iade etmiştir.

Bu maddeyle İdare Mahkemelerinin ve Danıştay kararlarının devre dışı bırakılarak bir nevi yargıya müdahale olarak algılanmakta yargı kararları etkisiz kılınmak istenmektedir. Bu durum da Anayasamıza aykırıdır.

Yine bu Kanun Anayasanın 44 ve 45 inci maddelerinde “Devlete ülke topraklarının korunması” görevi verilmesine rağmen, Devleti yönetmek için seçilenlerden oluşan Hükümet ve onun atadığı üst düzey yöneticiler, bu görevin gereğini yapmak yerine adeta verimli tarım arazilerinin talanına hukuksal kılıf hazırlama ödevini yüklenmiştir.

Üstelik; devlet adına Başbakanlık bu süreçte kamu yararını savunan sivil toplum kuruluşlarının sorumluluk taşıyan çabalarını talihsiz bir yaklaşımla “bertaraf edilmesi gereken olumsuzluklar” olarak nitelendirmektedir. Bir yandan “Bu engelin aşılması” bir yandan da “5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun Geçici Madde-1’i ile izinsiz yatırımlar için getirilen af sürecinin uzatılması yönünde değiştirilmesi açıkça bir yazı ile emredilmektedir.

Toprak varlıklarımızın ancak üçte biri tarıma uygundur ve bu alanın da ancak üçte biri verimli tarım arazisidir.

Cargill firmasının yatırımına olanak sağlayan İznik Gölü Çevre Düzeni Planı Danıştay 6. Dairesinin 26.11.2002 tarih ve E: 2002/4839, K:2002/5652 kararıyla iptal edilmiş ve bu karar İdari Davaya Daireleri Genel Kurulunca Onaylanmıştır, Plan yargı tarafından iptal edildiğinden, Cargill firması yatırımının hukuksal dayanağı da ortadan kalkmıştır.

Danıştayın kesinleşmiş İptal Kararına rağmen, söz konusu yatırıma hukuksallık kazandırmak amacıyla 4737 sayılı Özel Endüstri Bölgeleri Kanununda 22.06.2004 tarihli ve 5195 Sayılı Kanunla gerçekleştirilen değişiklikle Cargill firmasının yatırım yaptığı arazi Bakanlar Kurulunun 05.07.2005 tarih ve 2005/8944 sayılı kararıyla “Özel Endüstri Bölgesi” ilan edilmiştir.

Bu karar üzerine açılan yeni davada; “hukuka aykırılığı belirlenmiş imar planlarının geçerli sayılması yolunda yargı kararlarını etkisiz kılacak yasal düzenlemelerin de yapılamayacağı” gibi gerekçelerle Danıştay 10. Dairesi tarafından 08.02.2006 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararının yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Başbakanlık tarafından Nisan 2006 tarihinde ve 1666/3020 sayılı yazı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bir yazı yazılarak Cargill firması için bir yasanın çıkarılması gerektiği bunun için de Kanun değişikliği ile 6 ay daha uzatılmasının şirketin izinlerini yenileyebilmesine imkân vereceği ve böylece faaliyetine devamını sağlayabileceği görüşleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığına iletilmiştir. Bunun üzerine Cargill firmasının kurtarılması için bulunduğu ilin milletvekili bu teklifi sunmuştur.

Anayasanın 6’ncı maddesinde dile getirilen “Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır,” temel ilkesine rağmen, Hükümetin ve Komisyonun yabancı bir kuruluşun yararı için ve o kuruluşla birlikte hukuk dışı çözüm arama çabası, açık bir Anayasa İhlali girişimidir. Özel şahıs ve firma için kanun çıkarılmaz.

Ayrıca Sayın Cumhurbaşkanımız iade gerekçesinde belirttiği gibi Anayasa’nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin, başlangıç bölümünde belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir.

Hukuk devleti, tüm etkinliklerinde hukuka ve Anayasa’ya uyan devlettir. Anayasa’nın egemenliği ve bağlayıcılığı yanında yasa koyucunun uymak zorunda bulunduğu ilkeler ve evrensel hukuk kuralları vardır.

Evrensel hukuk ilkelerine göre, yasaların genel, soyut ve nesnel olması, kişiye özgü olmaması gerekmektedir. Yasaların bu öğelere uygun çıkarılması hukuk devleti olabilmenin koşullarındandır. Ayrıca Yasaların Kamu yararı amacıyla çıkarılması da hukukun bilinen ilkesi gereğidir.

Anayasa Mahkemesi’nin çeşitli kararlarında vurgulandığı gibi, yasaların genelliği ilkesi, özel, güncel ve geçici bir durumu gözetmeyen belli bir kişiyi hedef almayan, aynı statüdeki herkesi kapsayan kuralların getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca Anayasamızın 11. maddesinde, Anayasanın yasama, yürütme ve yargı organlarını, yönetimi diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu vurgulanmıştır.

Yine Anayasamızın 138. maddesinde de, yasama ve yürütme organları ile yönetimin, yargı kararlarına uymak zorunda olduğu, bu organlar ile yönetimin yargı kararlarını hiçbir biçimde değiştiremeyeceği, bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği kurala bağlanmıştır.

Yine bu kanun Anayasanın 10. maddesinde, herkesin, ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğu, hiçbir kişi, aile, zümre ya da sınıfa ayrıcalık tanınamayacağı, Devlet organları ve yönetimin tüm işlemlerinde yasa önünde eşitlik ilkesine uygun davranmak zorunda bulunduğu belirtilmiştir.

Kanunun bu şekliyle “ayrıcalık tanıma” niteliği taşıdığı ve Anayasanın 10. maddesine aykırı düştüğü kuşkusuzdur.

Yargı kararları hiçe sayılarak komisyondan çıkarılan kanunun bu şekliyle kişiye özel ve Anayasamızın yukarıda belirttiğimiz aykırılıklarından dolayı muhalifiz.

Fahrettin Üstün
Muğla

Osman Özcan
Antalya

ANAYASANIN 89 ÜNCÜ VE 104 ÜNCÜ
MADDELERİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞ-
KANINCA BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK
ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN
TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5557

Kabul Tarihi : 23/11/2006

MADDE 1- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“t) Özel Arazi Toplulaştırması: Köy tüzel kişiliği, belediyeler, kooperatifler, birlikler gibi tüzel kişilikler veya kamu kuruluşlarının, hizmet konuları ile ilgili arazi teminini de kapsayacak şekilde yapacakları arazi toplulaştırmasını,”

MADDE 2- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Tarım arazileri; doğal özellikleri ve ülke tarımındaki önemine göre, nitelikleri Bakanlık tarafından belirlenen mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ve marjinal tarım arazileri olarak sınıflandırılır. Ayrıca Bakanlık tarım arazilerinin korunması, geliştirilmesi ve kullanımı ile ilgili farklı sınıflandırmalar yapabilir.

Tarımsal faaliyetin ekonomik olarak yapılabildiği en küçük alana sahip ve daha fazla küçülmemesi gereken yeter büyüklükteki tarımsal arazi parsel büyüklüğü, bölge ve yörelerin toplumsal, ekonomik, ekolojik ve teknik özellikleri gözetilerek Bakanlık tarafından belirlenir. Belirlenen küçüklüğe erişmiş tarımsal araziler miras hukuku bakımından bölünemez eşya niteliğini kazanmış olur. Tarımsal arazinin bu niteliği tapu kütüğüne şerh edilir.

Belirlenen parsel büyüklüğü; mutlak tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 2 hektar, dikili tarım arazilerinde 0,5 hektar, örtü altı tarı-

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri
Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha
Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

mı yapılan arazilerde 0,3 hektar ve marjinal tarım arazilerinde 2 hektardan küçük olamaz. Tarım arazileri bu büyüklüklerin altında ifraz edilemez, bölünemez veya küçük parsellere ayırlamaz. Ancak çay, fındık, zeytin gibi özel iklim ve toprak istekleri olan bitkilerin yetiştiği yerler ile seraların bulunduğu alanlarda, yörenin arazi özellikleri daha küçük parsellerin oluşmasını gerekli kıldığı takdirde, Bakanlığın uygun görüşü ile daha küçük parseller oluşturulabilir.

Bakanlığın uygun görüşü ile kamu yatırımları için ihtiyaç duyulan yerler hariç olmak üzere tarım arazileri, belirlenen büyüklükteki parsellerden daha küçük parçalara bölünemez. Bölünemez büyüklükteki tarım arazilerinin mirasa konu olmaları ve üzerlerinde her ne şekilde gerçekleşmiş olursa olsun birlikte mülkiyetin mevcut olması durumunda, bu araziler ifraz edilemez, payları üçüncü şahıslara satılamaz, devredilemez veya rehnedilemez. Bu araziler hakkında 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun öz-
gülemeye ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır.”

MADDE 3- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (e) bendi ile birinci fıkrasının sonuna “Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.” cümlesi eklenmiştir.

“e) Kamu yararı gözetilerek yol altyapı ve üstyapısı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar,”

MADDE 4- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir.

“Köy tüzel kişiliği, belediyeler, kooperatifler, birlikler gibi tüzel kişilikler veya kamu kuruluşlarının, hizmet konuları ile ilgili özel arazi toplulaştırması ve/veya tarla içi geliştirme hizmeti yapmak istemeleri durumunda, Bakanlığa gerekçeleri ile başvurarak toplulaştırma is-

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

teklerini bildirirler. Gerekçelerin yeterli görülmesi durumunda Bakanlığın teklifi ile Bakanlar Kurulu kararı alındıktan sonra başvuran tüzel kişilik veya kuruluş bu Kanuna göre toplulaştırma projesini hazırlar ve onay için Bakanlığa iletir. Özel arazi toplulaştırması yapmak isteyen kuruluş, gerekli teknik personeli bünyesinde bulundurmak veya proje süresince tâbi oldukları mevzuat hükümlerine uygun olarak sözleşmeli personel çalıştırmak zorundadır. Özel arazi toplulaştırması yapan kurum veya kuruluşlar kamu yatırımları için ihtiyaç duyulan arazi miktarını toplulaştırma yoluyla karşılayabilir. Özel arazi toplulaştırması yapacak idarelerce ihtiyaç duyulacak yatırımlar için ortak kullanım alanı kesinti payı ile karşılanamayan araziler, varsa hazine arazilerinden, hazine arazilerinin yeterli olmadığı veya bulunmadığı yerlerde ise ilgili idarelerce belirlenecek usûl ve esaslar dahilinde fizikî tesislerin yapılacağı alana bağlı kalınmaksızın gerçek ve tüzel kişilerinden anlaşma yoluyla karşılanabilir. Bu araziler, fizikî tesislerin yapılacağı yere kaydırılır. Aynı alanda birden fazla kurum veya kuruluş tarafından toplulaştırma ve/veya tarla içi geliştirme hizmeti yapmak talebinde bulunulması halinde toplulaştırmayı ve/veya tarla içi geliştirme hizmetini yapacak kuruluşu Bakanlık belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 5- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bakanlık, bu Kanunun uygulamasında ihtiyaç duyulacak her türlü eğitim faaliyetini düzenleyebilir ve eğitim sonrası sertifika verebilir.”

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri
Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha
Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- 11/10/2004 tarihinden önce, gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış bulunan arazilerin istenilen amaçla kullanımı için, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Bakanlığa başvurulması, hazırlanacak toprak koruma projesine uyulması ve tarım dışı kullanılan tarım arazilerinin her metre karesi için beş Yeni Türk Lirası ödenmesi şartıyla izin verilir.

Söz konusu arazi ve tesislerin istenilen amaçla kullanımı için çeşitli kurumlardan alınması gerekli ruhsat, izin gibi işlemler, Bakanlığa başvuru tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde tamamlanıncaya kadar başvuru sahipleri faaliyetlerine devam ederler. Bu süreler içerisinde gerekli izinleri alamayanların üretim faaliyetleri ilgili idarelerce durdurulur.

Tarım arazisi vasfından çıkarılan araziler, ilgili kuruluşlarca başvuru sahibinin isteği doğrultusunda vasfını değiştirir.”

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

